

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Centre, 13.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N. Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Comentaris

34

Cosos del Sr. Rullán

S'oracle de Sòller, aquell gran aubercoc que s'enomena D. Jaume Rullán i Frau mos diu que «*la exégesis, o sea la interpretació del Viejo Testamento o (al que recurri antes de perder la fe), por su sosa e insulsa erudición es más ingrata que la ciencia de los números*» i com si amb això no hagués demostrat prou es toix que el se menja, continua: «*y si el parecerme así es debido a mi falta de conocimientos en lingüística, historia, geografía, artes y otras ciencias, renuncio a poseerlas por no vivir en peligro de ser algún día exégeta*» ¿No queda ben justificat que el tractin d'aubercoc a un escriguedor que enteferra aquests dois? ¡Per amor de Deu van a missal! Pero hem fet es proposit de no enfadarlos i amb tota calma li seguirem an el Sr. Rullán es denble. Sr. Rullán: ¿que son decimes desbaratades això que V. escriu? Li fa aquesta pregunta perque si realment V. intenta dir desbarats se mereix una enhorabona per lo be que se'n desfa; are si diu lo que diu amb tot es seny i sensa riure i amb s'idea de fer-se admirar, me permeti que li digui que és un pobre homo. V. diu que no es *exégeta* ni e-hu vol esser ni e-hu ha estat mai perque mai ha sabut ni vol sobre aquelles coses que son necessaries per esser-ho. Està be. ¿Com, idò, antes de perde sa fe, se va passar per s'escudeller fer-se *intérprete* de s'Antic Testament? ¿Que no veu que an això domés e-hu fa un loco remata? ¡Si encare no hu contas! Respecte d'això que diu que no vol esser *exégeta* i que renuncia a tot «*por no vivir en peligro de serlo algún día*» no passi ansia. Per arribar a esser *exégeta* es necessari perde es cabéis des cap a forsa d'estudiar i jo no he sentit dir mai que hi hagi hagut cap ase que los hagi perduts. ¿Està més tranquil, Sr. Rullán?

«*Dejemos aquellos vejstorios (els llibres de s'Antic Testament) — esclama es s'abi de Sòller — y digamos algo sobre el Nuevo Testamento*». Pero... ¿i que está gat el Sr. Rullán? ¿No acaba de dir que no sab ni vol sobre lingüística, ni historia, ni geografía, ni arts, ni cap altre ciencia «*por no vivir en peligro de ser algún día exégeta*»? ¿Idò i are vol parlar dels llibres des Nou Testament? ¿Que será cosa d'haberlo de fer suar? ¿O sería millor escriure an es Director de San Boy? Senyor Rullán: ¿i que pestes en pot dir des Nou Testament si está vist i ben provat que en questions bíbliques no sab a on te sa ma dreta? ¿I es director de «El Pueblo» li admétrá ses bataionades que V. necessariament ha d'escriure? ¿I els lectors de «El Pueblo» continuarán lletgint aquestes bataionades? Idò digui que-n du de llana p'es clotell aquest agregat d'amics de sa prensa esquerrana de Sòller!

El Sr. Rullán comensa per dir que els Pares Apostólicos i els escritors cristians de sa primera mitat des sigle segón de tal manera desconexien els llibres des Nou Testament que mai parlaren d'ells ni los citaren quant escrigueren ses seues obres. ¡Es vostro nas, Sr. Rullán! ¡I V. ha perdut es Kirieelei

son! ¡I V. com mes va mes vela! ¿Que no sab que ha dit? Un desbarat gros, Sr. Rullán; un desbarat com unes cases. ¿Ai els Pares apostólicos i demés escritors d'aquell temps no tenien noticia dels llibres des Nou Testament? ¡Quina becada! ¡Quines janoieres que s'ha fet aquest pic, Sr. Rullán! Que m'escolti un poc i oirá.

Vagi contant, S. Rullán. A) S. Barnabas cita (Ep. 4) es verset 16 des capitol XX de s'Evangelí de S. Mateu. B) S. Policarp cita (ad Philipp. 12) es verset 5 des capitol 4 de sa carta de S. Pau ad Ephesios. C) En els fragments que s'han conservat dels escrits d'En Basilides, heretge qui se gloriava d'esser dexeble de S. Macià Apostol, s'hi troben cites dels quatre Evangelis i tambe de ses cartes de S. Pau an els de Corinto D) S. Clement Romà assegura (1 Cor. 47) que S. Pau *divinament inspirat* va escriure an els de Corinto. E) S. Policarp recomana (Philipp. 3) an els feels sa lectura de ses cartes del Apostol. F) S. Ignaci Martir diu (ad Smyrn. 7): «*Oportet attendere Prophetis praecipue autem Evangelio*». No s'apuri, Sr. Rullán, amb so llatinorum. Basta que se fixi en que *Evangelio* vol dir Evangelí i que s'Evangelí es des Nou Testament. G) Es mateix S. Ignaci Martir parlant del heretge posa (ad Smyrn. 5 i tambe ad Philadelph. 5. 8 i sigüents) aquestes paraules: «*quibus nec Prophetas persuaserunt, nec Moyses Lex sed nec Evangelium*». ¿Se-n ha temut d'aquest altre *Evangelium*, Sr. Rullán? H) S'autor de sa carta ad Diognetum escriu això altre: «*Metus Legis decantatur, et Prophetarum gratia cognoscitur et Evangeliorum fides stabilitur et Apostolorum traditio custoditur et Ecclesiae gratia exultat*». ¿Que l'ha sentit siular an aquest *Evangelium*? I) En Funk a sa seua obra «*Patres Apostolicis*» conta ses alusions que aquells Pares i escritors fan an els llibres des Nou Testament. ¿I que se pensa, Sr. Rullán? Diu que S. Bernabas ni fa 24. que S. Clement ni fa 38, S. Ignaci Martir 34, S. Policarp 66 i s'autor de sa Carta ad Diognetum 39. 201 alusions dels Pares apostólicos an es Nou Testament tenim su-aquí, Sr. Rullán! ¡Vaja un niaró per fer truites! Moltes de ses referencies que fan aquests Pares an els llibres des nou Testament son ver-taderes cites. A sa «*Doctrina dels dotze Apostols*» s'hi lletgexen textos com-aquests: 1) «*Orate sicut Dominus in Evangelio suo praecipit: Pater noster etc.*» 2) «*quod apostolos attinet et prophetas, sacundum decretum Evangelii sic facite etc.*» 3) «*nolite arguere invicem in ira, sed in pace, sicut habetis in Evangelio etc.*» 4) «*omnes actiones vestras ita facite, sicut habetis in Evangelio Domini vestri etc.*» ¿Qui no veu que tot això es pres de s'Evangelí de S. Mateu en no esser un topo?

Ja entendrà el Sr. Rullán que no he d'insistir mes demunt aquest punt. Si desitja fites mes netes que consulti qualsevol autor d'introducció a la Sagrada Escritura i les hi donará. Amb lo que hem dit ja te el Sr. Rullán per caure de s'ase, ja podrà veure ben rebé que es fals que els Pares apostólicos no coneguessen ni citassen es Nou Testament. S'Evangelí de S. Mateu era conegut de tots ells; s'Evangelí de S. Marc era conegut al mancode S. Pa-

pias; s'Evangelí de S. Lluc e-hu era de S. Clement Romà, de S. Policarp i d'En Basilides; s'Evangelí de S. Juan e-hu era de S. Ignaci, de S. Policarp i de s'autor de sa Carta ad Diognetum; els Actes dels Apostols e-hu eren de S. Ignaci i de S. Policarp; ses Epístoles que S. Pau va enviar a ses esglésies e-hu eren de casi tot'hom i S. Clement, S. Ignaci i S. Policarp coneixien ben be sa que l'Apostol va enviar a n'en Timoteu i sa que va escriure a n'en Tito; S. Clement i S. Policarp coneixien sa carta de S. Jaume; S. Papias, S. Policarp i En Basilides varen conèixer sa primera carta de S. Juan i s'Apocalipsis i S. Clement, segons totes ses probabilitats va conèixer sa segona carta de S. Pere. ¡Just queden quatre epístoles de les quals no trobin vestigis dins ses obres dels Pares apostólicos! Lo qual no es jens estrany si se te en conte lo poc que se conserva de lo que segurament escrigueren aquells sants i demés escritors d'aquell temps. Fora d'aquestes quatre cartes, tots els demés llibres inspirats foren coneguts d'aquells escritors antiquíssims. ¿I se-n vendrà a dir V., Sr. Rullán de Sòller, que els Pares apostólicos i els escritors contemporanis dels Pares apostólicos no coneixien es Nou Testament ni el citaren en ses obres que escrigueren? ¡Carabassa vol dir pinyol! ¡Pareix una mentida que homos que pretenen de camés crimes com V., Sr. Rullán, posin en lletres de mollo uns desbarats tan colossals!

¿I com diantres, Sr. Rullán, pega V. aquestes sopegades? Perque les pega solemnes, Sr. Rullán. Son sopegades d'aquelles que no queda gens d'ungla. Li convé molt moltíssim, Sr. Rullán veure si hi posa remei an això. Lo millor que podria fer, Sr. Rullán, per evitar-se aquests soscaires sería no tornar agafar sa ploma per escriure, al manco per escriure sobre questions que no enten paladar. Veu, Sr. Rullán: V. tal volta se feria molt amunt tirant a barra o fent salts mortals. ¿Per qué s'ha d'empenyar en fer-se celebre escriguent sobre lo que escriu? Evidentement Deu no el crida per aquí. Le-hi dic amb tota mia voluntat, Sr. Rullán. Le-hi dic perque si no muda de procedir, si continua escriguent aquestes decimes desbaratades que V. escriu dalt «*El Pueblo*», vendrà dia en que fins i tot els infants de Sòller li cridaràn: ¡alei!

DEL TEMPS PASSAT

Defenses quantre es moros a Manacor

IV

Fortificació de la Vila

Mentres el Gran i General Concei procurava sa defensa de tota Mallorca per medi de ses torres i castells de la marina, es pobles no se descuidaven de fortificar-se a costes i despeses seues. Aquestes obres de fortificació fetes p'es pobles eren molt diferents unes de ses altres: Trossos de murada aixecats en es llocs per on era més perillós que s'arrambassen ets inimics, portes a totes ses entrades des carrés

que donaven an es camp per porer tancar en sa nit sa població. tapias o paretotes altes i fortes amb matacans, i torres quadrades bastant grosses per porer-s'hi replegar es veis, ses dones i ets infants en cas d'invasió i que servissen al mateix temps per atacar es contraris amb armes de tota casta fins i tot amb artilleria.

Manacor, lo mateix que ses altres poblacions marítimes de Mallorca, tambe procurá fortificar-se quant se doná compte de que estava en perill de que hi arribassen es moros en ses correries o invasions. L'any 1624 construiren es manacorins algunes defenses baix de sa direcció des Sargent major Bernat de Lastra. Entre es molts i bons servicis que va fer a sa nostra patria aquest valent militar aragonés, hem de contar es d'haver instruida la gent d'armes per espai de quatre anys especialment en sos exercicis de foc.

Mos ha estat impossible aclarir quines obres són aquestes que se feren per fortificar Manacor, però una determinació que va prendre es Concei de la Vila l'any 1684 mos fa suposar que s'havien edificades algunes torres de defensa: Efectivament, el dia 5 de Febré d'aquell any, amb motiu de sa gran victòria que havia conseguida quantre es turcs, inimics de la Cristianitat, l'Emperador d'Alemania Leopolde I, resolgué es Concei a petició des Jurats que se celebrassen grans festes d'Iglesia i de carré: Missa solemne, sermó, processó, lluminaries, que's desparás sa mosqueteria i que ses torres des *districte* fessen salves amb s'artilleria. Aquestes torres des *districte*, que dependien des Concei de la Vila, serfen ses defenses construïdes l'any 1624 baix de sa direcció des Sargent major Bernat de Lastra, ja que sa Torre de ses Puntetes i sa dels Enagistes, lo mateix que sa del Palau del Rei En Jaume II, eren a les hores propietat particular.

I no és d'estranyar que se fortificás sa vila de Manacor a pesar d'estar situada prop de tres llogos enfora de la mar, perque en aquells sigles de tant tentatives d'invasió i correries ni fins i tot es pobles des mig de s'illa porfen estar completament segurs, així és que quant arribaven noticies alarmants de que es fiis de Mahoma preparaven qualque escuadra formidable amb intenció de fer un gros desembarc a ses costes de Mallorca, ses autoritats no solament posaven més guardes a ses atalaies i aumentaven es medis de defensa de ses torres de la marina, sino que per orde des Vi-rei es qui tenien alhaques i robes de molt de valor i provisions de queviures, de qualsevol poble que fossen, les havien de dur a la Ciutat o a Alcudia, a on amb ses murades poria estar tot més ben guardat. I aquesta orde resava fins i tot p'es d'Inca i de Sineu i de ses altres viles des mig de Mallorca. Nigú poria deixar-se més que lo necessari per mantenir sa familia per espai d'un mes.

H

Vida popular del B. Ramón Lull

Dues paraules a sa gent des poble.

¿No és ver que també voltros voleu prendre part en el VI centenari de sa mort del B. Ramón Lull? Lo primer idó que deveu fer és informar-vos de sa seua vida; i jo per fer-vos fácil

ei según fa cosa d'una parei d'anys. Aquell es com segueix: Cert dia ralla-va jo ab Satanás de coses del meu ram, quant assuxí observ que la seua veu s'allunyava i s'allunyava, com, si me contestás de molt enfora. Me vaig quedá de pedra, ab un pam de boca i els ulls esglaiats, fret, i com si m'haguessen clavat en el siti. ¿Qué pestes era allò? Y per quin diantre Satanás estava present a devant mi, i sa veu m'arribava de tant lluny? Jo l'anava a massolá a preguntes, i ell, ¿que fa?, arrufa ses ceies, me mira fit a fit, esclata en riure i gira en cona. Li pec derrera, i... figuravos quin esglai prendria, al temermé de que allà no hi havia tal Satanás, siró un imatge seua tant vertadera, tant viva, tant ben imitada, que tothom l'hauria presa p'el meteix original en persona. Y la hi prenen com dos i dos son quatre: n'igú hi ha c'igut, ¡ca! juraria que cap al tre dimoni ni petit ni gros, está enterrat de la feta. De modó que ja fa la friolera de vuitante i pico d'anys que les he ab aquell fantasma i que m'acornort d'aquella veu de *telefono*. Però Satanás ab presència i potencia, ¿per hont pastura? Aquí está el *busilis*.

Ara escoltau l'altra endemesa i veureu si tenc motiu per roegá claus. *Por disposición de los hados* (com diria cualsevol periodísquetxo de sis realets i butaca de llimosna), i sensa havé sigut mai *jefe* de biduins ni capitá de lladres, jo manetj la política espanyola i m'en desfás com un homo, vull dir, com un ministre, i malavetj a tirar-ho tot al bordeil, a fi de que tothom vaja tort i ningú s'hi entenga. Procur que tots els qui entran a participar del meu negoci, no servescan més que per di desvergonyes, fer gatades i robar a la descosida; tres capítols fundamentals de la filosofla golafre-liberalista, que tenen per símbol aquells tres brillants grossos negres que dug en la meua corona. Com es natural, jo m'he tirat da bot i boleí, sempre que he volgut, i sensa cap trava ni perill, a dins les ánimes de tots el caps-pares del *cocorum* politic, passetjantme, como *Pedro por su casa*, per entre aquell embui de carrerons tant ben adornats i perfumats, si va a dir ve, com el que surt a devant Sant Cayetano de Palma de Mallorca: però encara que pasexca mentida, dins l'ánima d'un cert Ministre Sr. *Orient* ni hey he entrat mai, ni havia fet contes d'entrarhi fins ha un parei de mesos. Vos ho diré en confiança... aquella riaia cínica, aquells uis fatigats de contemplar sensa pòr crimens i canallades i aquell aspecte de sabaters poc seny, no m'assemblen cosa bona. Vaja: es una casta d'homo que no hi vull peres; i així que comença a manuar la política, li vaig demaná per favor a Lusbel que ja que feia escola a *Caporal* (que a les hores era un bergantell que no havia menester aigua de salpás per no haver trencat ni sisquera un platillo de chocolate), que se cuidás d'aquell *Jermá* i lo fés digne de arribar a perdre l'Espanya *per saecula saeculorum*. Pero ja sabeu que un dimoni, per terrible que sia, pot veurerse tentat per cualsevol polític de casta grossa; i que si no diu ab bona devoció: *vade retro ferox* *Gestas colosalis*, mentres li tira feixos de billets de Banc, s'esposa a fer els ous en terra. I cabalment era un dia que jo no duia i anava prou distret, quant me pillá per son conte *cert sub-jecte* molt amig dels inglesos masons, i me fé caure en la tentació d'entrar dins l'esperit del *Ministre*, a fi de que aquest malcorat per mi, se rebel·lás a no volé deixá el poder valdament lo baldassen a tronxades i li diguessen peus de porc. Perque jo hi consentís, aquell *gran polissardo* m'esvergá aquesta:—«Tenga per cert, Llocifer, que si ell mos deixa, l'Espanya no s'esbucará tan aviat»—I dit i fet; me pos les cames al coll i ja som partit a ca-seua, a on el me trob tot solet fent

calcos sobre no sé quin asunto de les Canaries i de les Balears. ab la má estreta estirant-se sa barba i el colço demunt la taula del escriptori. Mal cami passarlo prest, dic jo: i com un qui se llança a la mar en dia de gran maror, tanc els uis, pec investida i... jare ve lo blau!... axuxí sent una gran força que me fa recular, m'atropella, i me tira de cul. ¡Quin báto! Just si hagués topat ab una locomotora!

¿Que hi deis vos amb això altre? Que el dimoni no hi tenia res que fé amb ell, o... ¡n'anava a amollar una massa grossa! Esper que me escriureu aviat, i si no me explicau el cas, per trobar-ho impossible, al menos sabré lo que pensau d'aquests *misteris*.

Vos saluda, banyes a la *funerala*, i vos agrana el trispol ab sa coua vostre atordit company i servidor perpetuo.—LLOCIFER PISPALLADROTS.

UN NEBOT DES CAPELLÁ DE SES IDEES.

Adoració

Se un ausiná, fondo, qui riu tot encubert de verd umbriu, de gram etern i flonjes gales que'l Maig treurá quant no hi haurá cigales.

Vatx cada día dematí, com dins un temple, a resar-hí quant la vall canta i l'auba trenca; cada brancó cern sa claró rotjenca.

Allá penjois de verd frescal cauen, fins baix, de tot cimall vestit de molsa i de vidauba, ple de perfum i clara llum de l'auba.

Com baix d'un cel sempre seré allá jo hi sent i e-hi gos a ple; gos menudencies exquisites i e-hi sent a Deu, gran, qui les feu petites.

L'aura passant, quant ve l'Estiu, fa alegrament remor de riu, sò de cançons i flautes d'orga; te aucells en zel qu'han duit del cel sa gorga.

Dins un recés rossinyolesc sobre un penyal joios i fresc, joios i fresc jo estava un día i allá beguent la llum naixent, lletjia:

«Vos ¡oh Senyor! obriu la mà i a tot vivent dau que menjá: si hu beneiu tot s'associa. Del vostro dit obra es la nit i el día.

Vos hem textit l'ample mantell del cel estés com una pell (1) d'un pabelló, d'ont cau pels àbres pluja suau amb qu'abeurau les cabres.

Dins els forats del penyal roig tots els aucells canten de goig al oratjarse la verdesca, o be voltant l'aigo sonant i fresca.

El vostro amor fa germiná tanques d'herbey pel bestia que, dins el freu, de Vos l'espera

(1) Les tendes del camp antigament se tapaven amb pells, no pmb roba.

belant humil si'l verd Abril ve enrera.

Vos tot e-hu dau, tot e-hu partiu: dau als aucells llocs per fé niu dins els cimalls al aire lliure; i als arissons humils reconcs per viure.»

Llevors atret per l'ausiná vatx ferme endins, per aspirá dins la dolcíssima espessura, l'aromat vent qu'eternament murmura

I al tancà'l llibre se'm obrí l'ample portal qui'm fe sentí per dins la vall, la poesia del llibre sant (1) que contemplant lletjia.

I allá amb l'aroma bosquetá bevia vi i menjava pá: menjava pá que'ls Cels m'hi donen; bevia l'or de rems qu'al cor coronem.

Semblava'l bosc un temple bell qui se estengué com una pell d'antiga tenda ampla, infinita, qu'amb l'embatol i el bes del sol palpita.

I s'exultá mon cor de coig amb els aucells d'un penyal roig com la terrosa cucuiada qui tix son punt cantant, amunt, l'aubada.

Vatx cullí flor qui germiná dins l'herba humil del bestia que cap al cel sembla que puja, pel penyal blau ont sempre cau la pluja.

I em cor-prengué devora un niu l'amor matern flamant i viu que veia, absort, bolcar-se en terra gelosament fentme, impotent, la guerra.

Això, Deu meu, va ser un pont qui'm duia a Vos, cèlica font d'inestroncable amor i vida qu'allá ratjau rica i suau sens mida.

I ran del niu qui m'encantá tot el meu ser vos adorá dant el tribut per que'm plasmareu Deu creador, i a dins mon pit un raig d'amor posareu.

JOSÉ CALAFAT Y MESQUIDA, Pre.

Traduccions

(d'En M. Romanos)

Sa curolla de's traduir ja arriba a fer vessar sa mesura. Sa terra espanyola, altre temps tan *original*, no es més avui en dia que una nació *traduida*. Ets usatjes antics se perden per deixá es seu lloc a altres de fora casa, es llibres, ses modes, es divertiments, s'industria, ses lleis, fins i tot es nostro modo de pensar, tot és traduit. Es lletraferits en lloc d'escriure amb so suc d'es seu cervell, fent filar es seu cap, s'aconhorten traduint novel·les i drames forasters; es sastres mos endiumenjen a la francesa; es cuiners mos fan ets menjarets segons es *car-net* de Paris; pensam amb inglés; can-

(1) Llibre dels salms.

tam amb italia, i fins i tot mos enamoram en grec; si es ets metjes mos maten p'es sistema de Broussais o de Hannheman; es legisladors mos han de fer rebentar de ditxa i gaubansa amb *bills* de *indemnité* i mirau si feim llego per hora que hem arribat an es punt de capgirar i mudar es noms de Pericos i Pendangas amb altres més emperifollats i ceremoniosos d'Arturs i Carolines. Qualsevol ciutadá espanyol que sia traducció d'es francès i n'estiga *al corrent* d'aquest *modo d'esser*, d'aqueixes maneres socials, ha de sentir interiorment, per forsa, batecs *traducomans* que l'han de deixar estafari-lat, en la com sa jaia Miquela; mes jo, que com saben es meus lectors,estic sempre a ses seues ordes, m'he resolt afeugar sa meua originalitat en profit de sa moda corrent.

Ja farà dies que estic tot calquetjant i concirós aprofitant una d'aqueixes returades que sol tenir qualsevol escriptor per prendre alé, quina llengo prendria per fer-la es blanc de ses meues ires, fins que pegant-me un toc an es front vaig dir petit per mi mateix:— «oh Senyor, lo que avui se paga a bon conte es traduir d'es francés, pero ja son tants es manobres que fan d'aquesta feina que apenas surt a lector per barba; s'italia no té mes sortida, an es pareixer, que per sa música, de tal modo que tota sa seua gracia está amb entendre-lo malament i pronunciar-lo pitjó; s'inglés... i es tan envitricollat i mal de pair això d'inglés!... i sobre tot ets inglesos no son gaire afectats d'escriurer comedies, que es lo que fa al cas ara; s'alemá, es rus... ¡anau afinar-los es demble an aquestes llengos de *perros*! es portugués... pero ¿que puc traduir d'es portugués? Pero bé després de tot aquest manifestori ¿que he de traduir jo ara?... ¿M'arris-caré a traduir tal volta d'es *tonto* algunes traduccions fetes a Barcelona i encara moltes més a Madrit que per cert son sortides més franceses qu'abans de venir de França?... No; perque per fer una traducció d'el *tonto* es precis abans entendre-lo.

¡Que! ¡traduiré en *sentit comú* ses nirviosidats polítiques, es somits febreros d'es poetes encara no compresos per ningú? Deu me'n alliber, perque tan mateix ningú tendria interés de comprendre-los. Traduiré es discursos que's periodics duen en primera plana amb tota la xarrameca política? Manco, perque e-hi hauria perill de que diguessem lo que no somiaven dir mai es qui los feren. ¿Que traduiré, idó, es cap i a la fi? ¿Es galimatíes d'aquell missé, es llenguatje incult d'aquest metje o s'eloquencia hiperbòlica d'aquell orador de més enllá?

Però tot fent debanar es meu cap d'un vent i de s'altre me vengué una idea que tot-d'una la vaig encobeir precisament perque ningú encara l'havia tenguda i va esser aquesta: Traduir an es sentit propi i natural es llenguatje figurat d'avui en dia, recordant es mateix temps molt bé, lo que devegades he sentit a dir: «de que s'homo té es dó de sa paraula per desfressar sa veritat». Per lo tant compondrer un diccionari encara que molt curt de fraseologia per ús de sa societat, és un treball digne d'esser agrait *per saecula*. Vet-net' aquí alguns escapulons per mostra.

Quant sent malparlar a D. Panfil d'es govern o de ses formes de Govern; mossegar-se nirviosament es morro quant li diuen certs noms o escolta algún discurs i no fa més que dir la mala pèssima, ses mil llástimes d'es pais perque se troba amb més fam que un guinavet nou, tot d'una *traduesc*: Don Panfil és un homo que l'han deixat cesant o pretèn algún càrrec.

Quant veig a D. Prósper que vol passar per un espanyol taiat i pastat a l'antiga, ja endevina beatíficament d'alluny es progrés i es pervenir espléndit de sa patria, no crec errar-la de

